

- активізація роботи органів виконавчої влади у підборі та підготовці вільних земельних ділянок не сільськогосподарського призначення для передачі інвесторам на конкурсних засадах під реалізацію інвестиційних проєктів;
 - інформаційно-аналітичне забезпечення суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності;
 - підвищення рівня організації презентаційної діяльності.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Гаврилюк О.В. Інвестиційний імідж та інвестиційна привабливість України / О.В. Гаврилюк // *Фінанси України*. – 2013. – № 2. – С. 99-105.
2. Залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України: проблеми та політика активізації : монографія / В.С. Кравців, М.І. Мельник, В.Б. Антонов ; НАН України, Ін-т регіон. дослідж. – Л., 2012. – 366 с.
3. Інвестиційний клімат і чинники, що його формують / О. Л. Загоряньська // *Вісник КДПУ імені Михайла Остроградського* : зб. наук. праць. – 2013. – Випуск 1. – С. 124-126.
4. Кузнецова С.А. Фінансова система та інформатизація суспільства: взаємозв'язок та особливості розвитку / С.А. Кузнецова // *Європейський вектор економічного розвитку*. – 2012. – № 2(10). – С. 78-88.
5. Малютін О.К. Концепція поліпшення інвестиційного клімату в Україні / О.К. Малютін // *Фінанси України*. – 2012. – № 11. – С. 41-48.
6. Россоха В.В. Інноваційна парадигма управлінської діяльності / В.В. Россоха // *Агроінком*. – 2014. – Вип. 5-6. – С. 59-61.
7. Сімонова М.В. Оцінка інвестиційної привабливості України на основі аналізу методик, розроблених провідними міжнародними організаціями / М.В. Сімонова. – *Вісник Житомирського державного технологічного університету*. – 2012. – № 1(59). – С. 283-287.
8. Худавердієва В.А. Стратегія залучення іноземних інвестицій у економіку України / В.А. Худавердієва // *Фінанси України*. – 2013. – № 6 – С. 62-71.
9. Чернишова Л.О. Особливості залучення та стимулювання іноземного інвестування в Україні / Л.О. Чернишова, В.В. Сазанова // *Бізнес Інформ*. – 2013. – № 2. – С. 87-90.
10. Шик Л.М. Стан іноземного інвестування в Україну: проблеми та шляхи їх вирішення / Л.М. Шик, Н.Є. Скоробогатова // *Вісник Запорізького національного університету*. – 2014. – № 3(7). – С. 217-224.

УДК 336.64:658.788

Ходова Я.О.
*кандидат економічних наук,
 старший викладач кафедри менеджменту транспорту і логістики
 Приазовського державного технічного університету*

ЗАСАДИ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ ПОТОКАМИ В ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМАХ

Розглянуто теоретичні передумови забезпечення ефективного управління фінансовими потоками в логістичних системах. Проаналізовано основні принципи, методи і концепції корпоративних систем ефективного управління фінансовими потоками в рамках логістичної системи підприємства з повним циклом організації логістики. Проведено порівняльний аналіз корпоративних систем планування оптимізації фінансових потоків, які дають змогу мінімізувати витрати, збільшити вартість бізнесу і сприяти удосконаленню системи діяльності підприємств в сучасних ринкових умовах.

Ключові слова: оптимізація, управління, фінансові потоки, логістичні системи, логістичний ланцюг, корпоративні стратегії, системи планування.

Ходова Я.А. ОСНОВЫ ЭФФЕКТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВЫМИ ПОТОКАМИ В ЛОГИСТИЧЕСКИХ СИСТЕМАХ

Рассмотрены теоретические предпосылки обеспечения эффективного управления финансовыми потоками в логистических системах. Проанализированы основные принципы, методы и концепции корпоративных систем эффективного управления финансовыми потоками в рамках логистической системы предприятия с полным логистическим циклом. Проведен сравнительный анализ корпоративных систем планирования оптимизации финансовых потоков, которые позволяют минимизировать затраты, увеличить стоимость бизнеса и будут способствовать совершенствованию системы деятельности предприятий в современных рыночных условиях.

Ключевые слова: оптимизация, управление, финансовые потоки, логистические системы, логистическая цепь, корпоративные стратегии, системы планирования.

Khodova Y.A. ELEMENTS OF GOOD MANAGEMENT OF FINANCIAL FLOWS IN LOGISTICS SYSTEMS

Theoretical prerequisites for ensuring effective management of financial flows in logistics systems. The basic principles, methods and concepts of efficient corporate management of financial flows within the logistic system of the enterprise with a full cycle logistics. The comparative analysis of corporate planning optimization of financial flows that allow you to minimize costs, increase business value and contribute to the improvement of the system of enterprises in the current market conditions.

Keywords: optimization, management, financial flows, logistics systems, logistic chain, corporate strategies, planning system.

Постановка проблеми. У сучасних ринкових умовах важливого значення набувають питання з управління фінансовими потоками з метою мінімізації витрат і збільшення вартості бізнесу, якого можна досягти лише за оптимізації фінансового обслуговування, яке виникає на усіх етапах руху матеріальних (товарних) потоків.

Забезпечення ефективного руху матеріального потоку є передумовою якісного управління фінансовими потоками, які виникають на етапах ведення господарської діяльності промислових підприємств з повним логістичним циклом. Однією із значущих складових комплексної системи управління фінансовими потоками на підприємстві є управління логіс-

тичними фінансовими потоками, діяльність яких насамперед обумовлена операціями закупівлі чи продажу товарів у рамках логістичної системи підприємства та поза нею.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження та вивчення літературних джерел з проблематики обрання принципів до управління фінансовими потоками в логістичних системах промислових підприємств проблематики показали, що на сьогодні питання оптимізації фінансових потоків підприємства є актуальним та значущим. Серед зарубіжних та вітчизняних науковців, які вивчають фінансові потоки в логістичних системах, є такі знамічені, як Г. Азаренкова, А. Бабенко, Д. Бауерсокс, І. Бланк, Т. Дудар, Д. Клосс, М. Лепи, Н. Румянцев та інших. Однак, незважаючи на велику різноманітність існуючих праць з окресленої проблематики, усе більшої необхідності потребує ґрунтовніше вивчення властивих особливостей принципів, методів та систем планування управління фінансовими потоками в логістичних системах як ефективного забезпечуючого елемента на всіх етапах логістичного ланцюга.

Метою статті є визначення передумов ефективного управління фінансовими потоками в логістичних системах промислових підприємств на основі визначених принципів та методів, проголошених у сучасних ефективних корпоративних системах управління.

Виклад основного матеріалу дослідження. Виникнення фінансового потоку обумовлено такими процесами: закупівлею сировини, збутом напівфабрикатів та готової продукції, складування або транспортування товарів. Ключовим аспектом управління фінансовими потоками є оптимізація руху фінансових потоків у логістичній системі, що передбачає управління матеріальним рухом сировини, матеріалів, напівфабрикатів та готової продукції.

Новітні логістичні підходи до ефективного управління фінансовими потоками потребують глибокого вивчення принципів управління діяльністю промислових підприємств, метою яких є оптимізація руху фінансових потоків. У логістиці оптимізація руху фінансових потоків досягається за умов достатнього обсягу забезпечення матеріального потоку фінансовими ресурсами на усіх стадіях логістичного ланцюга.

Відповідно до стадій логістичного ланцюга виділяють такі загальні принципи управління фінансовими потоками в логістичних системах, як:

- системність (з урахуванням зовнішнього і внутрішнього середовища функціонування логістичної системи);
- інтегрованість (здійснюється у комплексі з іншими логістичними потоками у логістичному ланцюгу);
- комплексність (забезпечує розробку і прийняття рішень щодо вхідних і вихідних потоків);
- синергічність (забезпечує узгодженість усіх операцій і процесів);
- гнучкість (передбачає постійний моніторинг та коригування цільових установок у процесі досягнення результатів);
- адаптивність (створює умови для управління фінансовими потоками в межах гнучкої логістичної системи, яка легко пристосовується до коливань змін);
- динамічність (забезпечує достатність швидкості руху фінансових потоків між всіма підсистемами логістичної системи);
- конструктивність (полягає у безперервному відслідковуванні руху фінансового потоку і оперативному коригуванні його руху по логістичній системі);
- багатфункціональність (здатність системи реалізовувати комплекс загальних управлінських функцій).

Таким чином, доцільно проголосити основними принципами управління логістичними фінансовими потоками саме комплексність і синергічність, адже тільки за умов дотримання цих принципів забезпечується узгодженість розробки і прийняття рішень щодо всіх операцій і процесів стосовно вхідних і вихідних фінансових потоків (своєчасним надходженням на підприємство коштів в обсязі, необхідному для фінансування подальшої його діяльності і забезпеченням ефективних витрат коштами, що приносить прибуток) [1], які мають впливати на загальну результативність логістичної системи підприємства.

У сучасних умовах ведення бізнесу досягти раціонального управління фінансовими потоками можна досягти за допомогою використання методів управління фінансової логістики підприємства (таблиця 1).

Перелічені методи управління фінансовими потоками, у свою чергу, знаходять відображення у сучасних корпоративних стратегіях планування, таких як: MRP (Manufacturing Resource Planning), TMS (Transport Management System), SRM (Supplier Relationship Management), SCM (Supply Chain Management) та ERP (Enterprise Resource Planning).

Таблиця 1

Методи управління фінансової логістики підприємства за функціональною складовою [1; 2; 3]

Методи	Функціональна складова
Метод планування	Передбачає визначення цілей, формування стратегічних і тактичних завдань управління фінансовими потоками логістичної системи, розробку перспективних та оперативних планів, встановлення завдань структурним підрозділам і виконавцям.
Метод організації фінансово-логістичних процесів підприємств	Охоплює логістичні структури фінансового обслуговування матеріально-технічного забезпечення, виробництва, збуту та сервісного обслуговування готової продукції. При цьому організація управління логістикою руху фінансових потоків може будуватися як на базі самостійних функціонально-виробничих підрозділів логістичної системи, так і шляхом логістизації традиційних функцій управління підприємством.
Метод логістичної мотивації	ґрунтується на оптимальному розподілі ефекту в процесі руху матеріальних і фінансових потоків підприємства між усіма учасниками відповідної системи управління. Для членів колективу методи логістичної мотивації можуть бути представлені у вигляді заходів матеріального та нематеріального стимулювання.
Метод логістичного контролю	Його метою є кількісна та якісна оцінка досягнення поставлених цілей логістичної системи. Основними заходами контролю є облік, оцінка та аналіз відхилень фактичних результатів від запланованих і виявлення причин цих відхилень.
Метод логістичної координації	Призначенням методу є досягнення узгодженості дій усіх учасників логістичного процесу управління підприємством, що дасть змогу встановити взаємозв'язок між усіма елементами логістичної системи.

Така інтеграція інформаційних систем проголошена необхідністю інформаційно-аналітичного забезпечення логістичного сервісу і створення єдиного інформаційного простору контрагентів ланцюгів поставок, що дозволяє забезпечити швидкість, повноту і точність отримання даних для реалізації логістичних бізнес-процесів.

Найбільш сучасними інформаційними системами, які застосовуються у системі ефективного управління ланцюгами поставок на промислових підприємствах, є:

1. MRP (Manufacturing Resource Planning) – система планування виробничих ресурсів, побудована за принципами детальної організації виробництва підприємства, забезпечує облік замовлень, розрахунок завантаження виробничих потужностей, потреби у всіх ресурсах виробництва (матеріали, сировина, комплектуючі, обладнання, персонал), виробничих витрат, моделювання ходу виробництва, облік на його етапах, планування випуску готових виробів, оперативне коригування плану і виробничих завдань [4].

2. SCM (Supply Chain Management) – система управління ланцюгами постачання, як наукова дисципліна забезпечує вивчення ресурсів промислових, логістичних і торговельних підприємств, а також вироблення рішень, що ухвалюють люди стосовно процесів міжорганізаційної взаємодії для перетворення, трансформації та використання цих ресурсів на всій довжині ланцюга створення вартості: від джерел вихідної сировини до кінцевого споживача. З практичної точки зору, таким чином втілюється системний підхід до інтегрованого планування та управління усім потоком інформації, матеріалів і послуг від кінцевого споживача через підприємства і склади до постачальників сировини [4].

3. ERP (Enterprise Resource Planning) – система планування ресурсів підприємства, завданням якої є забезпечення організаційної стратегії інтеграції виробництва й операцій, управління трудовими ресурсами, фінансового менеджменту та управління активами, орієнтована на безперервне балансування й оптимізацію ресурсів підприємства через спеціалізований інтегрований пакет прикладного програмного забезпечення.

Цілями впровадження таких корпоративних систем можна вважати оптимізацію усіх бізнес-процесів підприємств, що у свою чергу буде сприяти поліпшенню фінансових показників через мінімізацію всіх видів витрат та ефективної інтеграції обробки бази даних за допомогою функцій прогнозування та оперативного планування.

Так, за даними аналітичної компанії «Gartner Group», найбільш розвинутою за функціональною складовою є система планування ресурсів ERP (Enterprise Resource Planning), що знаходить відображення у таблиці 2.

Таблиця 2
Оцінка функціональної повноти ERP [5]

Блок системи	Відсоток розвинутості
Фінанси	90%
Управління персоналом	80%
Управління виробництвом	75%
Планування ланцюгів поставок	70%
Управління постачальниками	60%
Виконання поставок	40%

Впровадження ERP-системи як концепції узгодженого рішення завдань обліку, контролю, планування й управління виробничими і фінансовими

ресурсами підприємства передбачає раціональне управління фінансовими потоками в логістичних системах. Автоматизація поточних та планових бізнес-процесів є неупередженою необхідністю за умов функціонування компаній, цілями яких є розвиток і збереження конкурентних переваг.

Успішне впровадження системи управління вирішує такі важливі завдання:

- створює нові бізнес-можливості;
- істотно підвищує точність планування;
- поліпшує процеси постачання продукції;
- підвищує здатність планувати безперервне виробництво;
- дає змогу збільшення завантаження ресурсів;
- дозволяє більш ефективно використовувати основні фонди.

Також необхідність всеосяжного застосування ERP-системи в територіально-розподілених організаціях вимагає підтримки у системі безлічі валют і мов. Більш того, необхідність підтримувати декілька організаційних одиниць (декілька юридичних осіб, кілька підприємств), облікових політик, різних схем оподаткування в єдиному екземплярі системи виявляється необхідною умовою для застосування в холдингах та транснаціональних корпораціях.

Застосовність в різних галузях накладає на ERP-системи, з одного боку, вимоги до універсальності, з іншого боку – підтримку розширюваності галузеву специфікою. Основні великі системи включають готові спеціалізовані модулі та розширення для різних галузей (відомі спеціалізовані рішення в рамках ERP-систем для машинобудівних і обробних виробництв, підприємств добувної промисловості, роздрібної торгівлі, дистрибуції, банків, фінансових організацій і страхових компаній, підприємств електрозв'язку, енергетики, організацій сектору державного управління та інших галузей) [6] з повним циклом організації логістики.

Безперечно, головним модулем ERP-системи є фінансова складова, де головними компонентами є безліч функціональних блоків, які відповідають за оптимізацію фінансових потоків в логістичних системах, серед яких:

1. Обліково-управлінські, контролінгові: облік витрат і доходів по місцях виникнення, по продуктах, за проектами, калькуляція собівартості.

2. Казначейські: управління ліквідністю, управління рухом грошових коштів (включаючи банківські рахунки і касу), взаємодія з банками, управління боргом і запозиченнями.

3. Фінансово-управлінські: управління основними засобами, інвестиційний менеджмент, фінансовий контроль і управління ризиками, фінансове планування та управління ключовими показниками ефективності [7].

Нині в Україні основні користувачі ERP-систем знаходяться в галузях енергетики, машинобудування, нафтогазової промисловості та товарів народного споживання і їх кількість поступово зростає. Одними із найперших і найуспішніших на ринку ERP-систем є такі гіганти, як «Метінвест», ДТЕК, «Нафтогаз України», «УкрАВТО», АЕС «Укргідроенерго» та ін. Компанії з іноземним капіталом здебільшого воліють «тиражування» – трансляції своїх бізнес-процесів з головного офісу компанії на представництво або дочірню компанію. На частку українських інтеграторів у таких проектах переважно припадає локалізація – адаптація ERP-системи під вимоги українського бухгалтерського та податкового законодавства.

Висновки. В сучасних умовах ринкового середовища досягти ефективного управління фінансовими потоками в логістичних системах можна лише завдяки науково-технічному прогресу та появі сучасних комунікаційних технологій, у тому числі у вигляді інформаційних корпоративних систем. Новітні логістичні підходи мають бути спрямовані на вивчення, пристосування та подальше користування, сучасних корпоративних стратегіях планування, таких як MRP (Manufacturing Resource Planning), TMS (Transport Management System), SRM (Supplier Relationship Management), SCM (Supply Chain Management) та ERP (Enterprise Resource Planning).

Таким чином, інтеграція інформаційних систем у підприємства, діяльність яких, насамперед, обумовлена операціями закупівлі чи продажу товарів у рамках логістичної системи підприємства та поза нею, проголошена необхідністю інформаційно-аналітичного забезпечення логістичного сервісу і створення єдиного інформаційного простору контрагентів лан-

цюгів поставок, що дозволяє забезпечити швидкість, повноту і точність отримання даних для реалізації логістичних бізнес-процесів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Голофаєва І.П. Фінансові потоки в логістичній діяльності підприємства // Бізнес Інформ. – 2013. – № 8. – С. 248-252.
2. Концева В.В. Фінансові потоки в логістичних системах / В.В. Концева, С.С. Костенко // Вісник Національного транспортно-університету. – 2009. – № 19. – С. 54-62.
3. Асєєв Г.Г. Документознавство в інформаційній індустрії / Г.Г. Асєєв // Вісник Книжкової палати. – 2013. – № 11. – С. 20-23.
4. Kamran H. Best Practices in EPR Software Applications. – Lincoln, NE : Universe, 2005. – P. 232.
5. Аналитический портал «Холдинг «Интегрированные Программы» [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.integprog.ru/>.
6. Andriole, Stephen J. Technology Due Dilligence. – L. : IGI Global, 2009. – P. 52.
7. Daniel E. O'Leary. Enterprise. Resource. Planning. Systems. – C. : USA PRC, 2000. – P. 28.